

אברהם אבינו
עליו השלום
הוא אבינו
אברהם אבינו
עליו השלום

אברהם אבינו
עליו השלום

יוצאים ביד רמה, שעש' להם וגל' וגם לחנוכסם²⁹. יוצאים בשמחה ובשירים בתוך וכתוב²⁸. כמותה ונגאלים מעבדות לחירות, לא כעבדים שתמידים לשוב לעבדותם.

ושמתי חשבונך אשר חסיר מלבד את החלי

הזה והגלה לך אמתה מה שתעידוהו עליך, והוא שכבר נאמר בלשון החורה כיוצא בשאלה זו בריש', והוא אמרו ולא נתם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא וגו' וסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף²⁸. והנה כמו שהסב ה' אותם מן הדרך הישרה שהיא זריחה המטרה הראשונה מהמתה חשש מה שאין יכולת לזפתותיהם עליו²⁹ כפי חטבת. לדרך אחרת כדי שתזקיקים המטרה הראשונה, כי צוה ה' מצות אלך אשר הוכרנו מהמתה חשש מה שאין יכולת לנפש לקבלו כפי חטבת. והנה שותשנו המטרה הראשונה, והיא שאין בטבת האדם ועיבתו המטרה הזוהי, כי כשם שאין בטבת האדם שיגבול²⁹ בשעבוד העבדות בהמר ובליבנים וכדומה להם וישטוף ידיו חשעתו מלכלבים וילחם עם לוידי הענק²⁸ מיר, כי אין בטבתו שיגבול²⁹ על מנגים רבים מאד מן העבדות ומעשים רגילים שכבר נזכרו²⁴ בהן הנפשיות עד שגששו כמשלל ראשון, ועתה את כולך בבט אחת. וכמו שניזחלם ה' בעבוכם במדבר עד שנחמאצו נפשותיהם²⁹, כפי שכבר ידוע כי המדבריות נראות תנוף⁴⁰ מביאים אנפיק, והפך זה מביא מורד, וגם נולד עם אשר לא הורגל לכניעה ולעבדות.

הקדים להרגילם לעצור במדבר כדי שיגדל אשרכם כאשר חנכסו לארץ, והה נכון, כי היצאה מן היצעה אל הנהגה נעשית יותר מן ההתמדה על הנהגה²⁸. וידוע²⁹ שאלמלי עננים ויגזעם במדבר לא היו יכולים לכבוש את הארץ ולא להלחם²⁹, וכבר בארה חורה את זה כי אמר אלהים פן ינחם העם בראותם מלחמתם ושבו מצרימה וסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף²⁸, כי החתעננות מאבדת את האומיק, וצמיעום הפונו²⁹ והעצור מביאים את האומיק, והיא תשובה אשר באה בפרשה זו באחריות.

שהוא יתעלה

והוא המיוא אשר הפך
ולא ידע את כל
מלחמת בנין: וכן לקחו דעת מן ישראל ללפנים
מלחמת רבך אשר לפניהם לא ידעום:

לסיוון מלך האגור, ולענו מלך הבשן, ולכל סמלכוס בתנו. וצמיעוהו שוהיא צומדת למותם, היא מצטיינת בשלשה אופנים: האחת היא הגבורה הנפשית, והשנייה של מלך עז וקשה והיא מתבללת, אם הוא פריא, בתכונותיו האכזריות, שאין קשה מאד לעמוד נגדו. על סיוון נאמר²⁹, שדומה לסייח במדבר, ודומה לערוד במדבר, היינו הגבורה הנפשית הפראית, שאין לה גבול בתוכן התפוצרותה, והה הוא הכח המטיל אימה, שתחשמשו בו לשעז-עולם המקורונים, כיוחד כמו נבוכדנצר, שאכל ארנבא חיה²⁹, כדי להשריש בקרבן את מרת העריצות האכזריות הפראית, אשר הנידי בכח זה את חיותם ממלכותו ואימתנית, המרת השניה של הגבורה, היא הגבורה הגופנית הנעקמת, שבה צטייין עוג מלך הבשן, הענק הגדול. והמרת השלישית היא המרת של הגבורה הנבאה מכה הקיבוצי, והנה בהנחלת ארץ-ישראל לישראל, עשה ה' נפלאות כמה שרדה לפניהם את כל סודרי הגבורה הללו, ולא עמד בפניהם סיוון מלך האגור, עם כל גבורת פראותו המדברית, הסיחית והערודית, ולא היעילה לעוג הענק הנפלא, אשר נותר מיחר הרפאים, כל גבורתו הגופנית הנוראה, ולכל ממלכות בניו לא היעילה להם כל גבורתם הקיבוצית, אשר נוסדו יחד, נגד עצת ה', ללחם בישראל, והה לנו לימדו לדורות, שעצת ה' דובר קדשו לעולם ועמה, ולא יועילו כל גבורות פראיות נפשיות, ולא גבורות חומריות ענקיות, ולא סוד גויים וממלכות, אשר יסודו יחד על עם ה', כמו שהיה מאז, לסיוון מלך האגור, ולעוג מלך הבשן, ולכל ממלכות בניו.

בבט אחת, וכמו שניזחלם ה' בעבוכם במדבר עד שנחמאצו נפשותיהם²⁹, כפי שכבר ידוע כי המדבריות נראות תנוף⁴⁰ מביאים אנפיק, והפך זה מביא מורד, וגם נולד עם אשר לא הורגל לכניעה ולעבדות.

הוא שכתב נאמר בלשון החורה כיוצא בשאלה זו בריש', והוא אמרו ולא נתם אלהים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא וגו' וסב אלהים את העם דרך המדבר ים סוף²⁸. והנה כמו שהסב ה' אותם מן הדרך הישרה שהיא זריחה המטרה הראשונה מהמתה חשש מה שאין יכולת לזפתותיהם עליו²⁹ כפי חטבת. לדרך אחרת כדי שתזקיקים המטרה הראשונה, כי צוה ה' מצות אלך אשר הוכרנו מהמתה חשש מה שאין יכולת לנפש לקבלו כפי חטבת. והנה שותשנו המטרה הראשונה, והיא שאין בטבת האדם ועיבתו המטרה הזוהי, כי כשם שאין בטבת האדם שיגבול²⁹ בשעבוד העבדות בהמר ובליבנים וכדומה להם וישטוף ידיו חשעתו מלכלבים וילחם עם לוידי הענק²⁸ מיר, כי אין בטבתו שיגבול²⁹ על מנגים רבים מאד מן העבדות ומעשים רגילים שכבר נזכרו²⁴ בהן הנפשיות עד שגששו כמשלל ראשון, ועתה את כולך בבט אחת. וכמו שניזחלם ה' בעבוכם במדבר עד שנחמאצו נפשותיהם²⁹, כפי שכבר ידוע כי המדבריות נראות תנוף⁴⁰ מביאים אנפיק, והפך זה מביא מורד, וגם נולד עם אשר לא הורגל לכניעה ולעבדות.

לא הייתה ראוייה לשוב בעבורה, כי הם לא יעברו עליהם. והוא שבא מארצו נגלהם בהם לשאתו אותם, ואם יתנו ראש לשוב למצרים לא יעשיל כי ילקח בהם בדרך, וגם החוקים היו מצמצים בדרך העקום אשר הלכו בה ולא ידעו דרך אחרת. ולשון רש"י, בראותם מלחמה, כנו מלחמה הנכעזי והעצמיקי²⁹, אם הלכו בדרך ישרה היו חוזרין מה²⁹ אם כשהקיים דרך מיוקם אמרו נתמה ראש ונשובה מצרימה²⁹, אם הולכו בפשוטה על אחר כמה וכמה מביילת²⁹, והענין הזה שאמר ולא נתם עליהם²⁹ וסב אלהים את העם דרך המדבר, כי בנסתם מסכות החל עמוד הענין²⁹ ללכת לפניהם²⁹, ולא הלך דרך ארץ פלשתים, אבל הלך דרך מדבר ים סוף וישראל הלכו אחריה, וישכוו הענין באימה ויתנו עם והוא בכמה המדבר:

והעם פלשתים יושבי הערים הקרובות להם והיו חלוצים כמו היצאים למלחמה, ויש אומרים²⁹ שספר הכתוב שייצאו ביד רמה וחשבו לחיות גאולים, ולא הלכו כדמות עבדים בורחים:

בבט אחת, וכמו שניזחלם ה' בעבוכם במדבר עד שנחמאצו נפשותיהם²⁹, כפי שכבר ידוע כי המדבריות נראות תנוף⁴⁰ מביאים אנפיק, והפך זה מביא מורד, וגם נולד עם אשר לא הורגל לכניעה ולעבדות.

בבט אחת, וכמו שניזחלם ה' בעבוכם במדבר עד שנחמאצו נפשותיהם²⁹, כפי שכבר ידוע כי המדבריות נראות תנוף⁴⁰ מביאים אנפיק, והפך זה מביא מורד, וגם נולד עם אשר לא הורגל לכניעה ולעבדות.